

ARCHEOLOGIE HOUTEN

JAARVERSLAG 2017

Archeologische Werkgroep 'Leen de Keijzer' Houten
(Aangesloten bij de Historische Kring tussen Rijn en Lek
en de AWN afdeling 12)

Het jaar 2017 was voor onze archeologische werkgroep wederom arbeidsintensief en zeker succesvol. We vierden immers ons 50-jarig jubileum. De bijbehorende feestelijkheden bestonden uit een receptie, een goedbezochte archeologische activiteitenmarkt in de open lucht en vooral een bijzondere jubileumexpositie.

Daarentegen was het aantal archeologische veldwaarnemingen in onze gemeente beperkt. Wel zijn leden van onze werkgroep betrokken geweest bij een zeer interessante opgraving in Odijk. Een betrekkelijk nieuwe activiteit van de werkgroep betreft het verzamelen, bestuderen en presenteren van historische tabaks-kleipijpen. Een van onze leden heeft zich bekwaamd in dit speelse onderdeel van de archeologie, waarmee menig persoon voor het eerst in het veld kennismaakte met oudheidkunde.

We hebben opnieuw veel werk besteed aan archeologische pre-

sentaties voor het basis- en het voortgezet onderwijs in Houten. Leden van onze werkgroep hebben zich in dat kader verder bekwaamd door deelname aan een cursus pedagogiek en didactiek, georganiseerd namens de provinciale organisatie Kunst Centraal. Als klap op de vuurpijl viel onze werkgroep flink in de prijzen bij de Clubkas-actie van de RABO-bank in onze regio. Met het prijzengeld kunnen we onder andere investeren in verbetering en verduurzaming van de verlichting in onze expositieruimte.

De archeologische werkgroep omvat thans 16 wekelijks actieve

Ria onderzoekt de kleipijpen van klein tot groot

leden een een 6-tal leden, die door omstandigheden (tijdelijk) minder actief zijn. Met elkaar hebben we in 2017 zo'n 5200 uur aan allerlei vormen van archeologisch werk verzet.

Opnieuw hebben wij energie gestopt in het vergroten van onze bekendheid in de gemeente Houten. Op vele manieren hebben we de aandacht gevestigd op onze archeologische activiteiten en de presentatie ervan. Het volgende overzicht getuigt ervan.

Veldwaarnemingen

Tot onze verrassing zagen we op enig moment graafwerkzaamheden en bouwactiviteiten in een binnenterrein, bekend als "Klein Curaçao" langs de Vikingenpoort. Dit gebied ligt tussen het archeologisch interessante gebied Tielland-Steenen Poort en historische uitlopers van het Oude Houten. We hebben hier op het allerlaatste moment nog een noodwaarneming kunnen doen. Onze werkgroep zag restanten van wat leek op een oude waterloop en sporen uit de

Opgraving bij Het Burgje, Odijk

volle middeleeuwen, met name potscherven.

Op verzoek van de gemeente Houten hebben we de archeologische begeleiding gedaan van een drietal kleine bouwprojecten in het hartje van het Oude Dorp, namelijk aan de Herenweg 6-8, de Burgemeester Wallerweg en de Julianastraat 4. Met name door de ernstig verstoorde ondergrond hebben onze onderzoeken weinig archeologische informatie opgeleverd.

Op uitnodiging zijn leden van onze werkgroep actief geweest bij een professionele opgraving in het gebied Het Burgje te Odijk. Hier moet een nederzetting uit de Romeinse Tijd hebben gelegen. Samen met de professionals vonden we onder andere een graf-

veld met crematie- en inhuma-tiegraven. Soms waren grafgiften meegegeven, zoals wapens en sieraden. Er waren in een ander deel van het terrein volop sporen uit de Middeleeuwen te zien.

Er zijn resten aangetroffen van Laat-middeleeuwse bebouwing, vermoedelijk overblijfselen van onder andere een bakstenen versterking of kasteel (Het Burgje?).

Museum

In het afgelopen jaar brachten wij op de museumzolder onze Jubileumexpositie "Met de poten in de modder". De tentoonstelling verhaalde over zowel de wordingsgeschiedenis als de archeologische veldprestaties van de Archeologische werkgroep "Leen de Keijzer" in de afgelopen 50 jaar. Op 6 mei hielden wij een

Open Dag. De dag dat de archeologische werkgroep 50 jaar bestond. Er waren activiteiten zowel buiten als binnen in het museum voor kinderen en volwassenen en daar kwam een flink aantal bezoekers op af.

De publieke belangstelling voor onze expositie viel, met 1080 bezoekers (inclusief scholieren), helaas wat tegen. We merken dat thematische tentoonstellingen, dus exposities gewijd aan één concreet onderwerp, kennelijk meer tot de verbeelding van het publiek spreken.

Het museum is het hele jaar gedurende twee dagdelen per week geopend, en wel op de dinsdagen en de zaterdagdagen.

Publicaties

Wij hebben een nieuwe publicatie in voorbereiding, gewijd aan eerder door ons uitgevoerd archeologisch onderzoek aan de Beusichemseweg te Houten. Onder meer door de complexiteit van de opgraving laat publicatie nog even op zich wachten. Vondsten uit eerdere opgravingen, uit diverse tijdperken, zijn beschreven en deels afgevoerd naar het provinciale depot Utrecht. Een bescheiden deel van de objecten is opgenomen in onze referentiecollectie en beschikbaar voor het basisonderwijs.

De Open Dag op 6 mei

Museumgids

Scholenbezoek

Leden van onze werkgroep publiceerden vorig jaar enkele artikelen in het tijdschrift van de Historische Kring Tussen Rijn en Lek.

Over onze Jubileumexpositie hebben wij een fraai uitgevoerde museumgids in full color uitgebracht.

Voordrachten en presentaties

Leden van onze werkgroep verzorgden voordrachten en presentaties over archeologische en historische onderwerpen aan lokale organisaties, zoals: de Probusclub Houten, Rotary Castellum, NAH vereniging De Boogh en enkele bewonersgroepen.

Informatie- en communicatie-technologie (ict)

Leden van onze werkgroep hebben onze website www.archeologiehouten.nl up-to-date gehouden en verder uitgebreid. Het doorgeven van actueel nieuws en activiteiten van onze werkgroep via Facebook en Twitter blijkt functioneel, gelet op de reacties. We hebben het afgelopen jaar opnieuw stappen gemaakt op het gebied van automatisering, digitalisering van gegevensbeheer en nieuwe media.

De werkgroep presenteerde een bijgewerkte interactieve fiets- en wandelroute langs archeologisch bijzondere plekken in onze streek. Voorts bieden we bezoekers van onze archeologiezolder de mogelijkheid om interactief archeologische waarnemingen in de woon-omgeving te bekijken.

Educatie

Educatie is in toenemende mate een belangrijk onderwerp voor de werkgroep. Wij organiseerden in de schoolvakanties over diverse onderwerpen workshops op de

archeologiezolder, voor kinderen van 6 tot 12 jaar. De belangstelling en het enthousiasme van de jonge deelnemers spatte er vaak vanaf.

Evenals vorig jaar participeerden wij in het succesvolle project "Langs de Limes" van de provinciale instantie Kunst Centraal en verzorgden wij gastlessen in een 9-tal basisscholen in de gemeente Houten. Voorts ontvingen wij op onze archeologiezolder een aantal groepen van het Houtense basisonderwijs. De betrokkenheid en het enthousiasme van de

Workshop Kruij in de huid van de archeoloog

jonge scholieren waren opvallend. Opnieuw verzorgden we een presentatie over een archeologisch onderwerp aan leerlingen van het College De Heemlanden.

Onze leskisten over de Romeinse tijd en de Middeleeuwen vonden gretige aftrek. Beide leskisten zijn beschikbaar voor alle basisscholen in onze gemeente.

Aan kinderen van de naschoolse opvang hebben wij opnieuw enkele workshops gegeven over archeologie en verhalen verteld over het verre verleden van Houten.

Manifestaties

De werkgroep was wederom actief in Houten op de Open Monumentendag, de jaarlijkse Activiteitenmarkt en de Nationale Archeologie dagen.

Mediacontacten

Bij diverse gelegenheden waren ook in 2017 lokale pers en radio aanwezig om reportages te maken over onze activiteiten in het veld en op onze archeologiezolder. Met name bij onze

Jubileumexpositie mochten we vertegenwoordigers van de pers ontvangen. We werkten daarbij onder meer samen met Omroep Houten.

Contacten met de gemeente Houten

De subsidieovereenkomst met de gemeente Houten is ook in 2017 op het gebruikelijke niveau voortgezet. Onze werkgroep vericht als tegenprestatie voor de gemeentelijke subsidie een aantal activiteiten, zoals:

- het uitvoeren van archeologisch onderzoek in de gemeente Houten
- het presenteren van museale

collecties op de archeologiezolder

- het leveren van diensten aan onderwijs en instellingen in de gemeente Houten.

Periodiek is er overleg met de wethouder en we onderhouden intensieve contacten met de gemeentelijke archeoloog.

Overige activiteiten

Werkgroepleden deden mee aan een aantal activiteiten, meestal gecoördineerd door de zeer actieve Vereniging van vrijwilligers in de archeologie AWN, afdeling Utrecht:

- archeologisch onderzoek nabij Zeist-Austerlitz in een Napoleontisch soldatenkamp
- veldwerk op het terrein van Het Burgje te Odijk
- grafheuvel-onderzoek te Leersum
- archeologisch graafkamp 2017 in een Romeins fort te Haltern, Duitsland
- project fundamenteel onderzoek naar Romeins grijs aardewerk
- jaarlijks archeologisch kinderfeestje Boschwerf Zeist
- boekenmarkt van de Historische Kring
- activiteiten van de Pijpelogische Kring Nederland
- workshop veldnamen
- vakcursussen van de AWN en determinatie van vondsten uit de regio.

We waren aanwezig op het Romeinensymposium van de Vrije Universiteit Amsterdam, op de jaarlijkse Auxillia-studiedag van de Radboud-universiteit Nijmegen, op de Provinciale Contactdag te Leersum en op manifestaties op fort Vechten.

Pieter Frederiks,
Archeologische Werkgroep
'Leen de Keijzer'
Stichting Archeologie Houten

Januari 2018

Kinderen helpen scherven plakken op de Activiteitenmarkt